

Tisková zpráva, 9. července 2025

Zaměstnanci státu a státní úředníci: kde pracují a za kolik?

Každoročně aktualizovaná publikace a interaktivní aplikace think-tanku IDEA při Ekonomickém ústavu Akademie věd ČR nabízí podrobné analytické vhledy do struktury a dlouhodobých trendů v počtech zaměstnanců státu, výše jejich průměrných platů a výdajů na ně za období 2003–2024. Aplikace a studie jsou dostupné na adrese: <https://ideaapps.cerge-ei.cz/zamestnancistatu>

Pro český stát pracuje téměř půl milionu **zaměstnanců placených ze státního rozpočtu – zaměstnanců státu**. Státní úředníci z nich tvoří cca 75 tisíc (cca 15 %). S ohledem na to, jak velká je obvykle věnována pozornost tématu počtu státních úředníků ve veřejných debatách, jsou jejich počty a podíly na všech zaměstnancích státu poměrně nízké a případná očekávání ohledně rozsahu možných úspor v této oblasti jsou značně nadsazená.

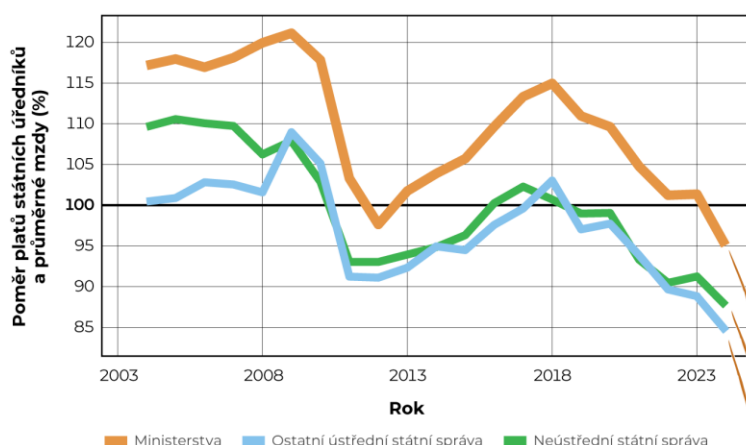
V roce 2024 se počet zaměstnanců státu meziročně mírně zvýšil o zhruba 3 000 osob (cca +0.6 %). Ubylo hlavně úředníků v neústřední správě jako např. na finančních úřadech a úřadech práce (-3,6 %), zatímco jejich počty na ministerstvech se nezměnily. Výrazně přibýlo státem placených pracovníků v regionálním školství, přibližně o 5 000, což ale s ohledem na jejich velký počet odpovídá nárůstu pouze o +1.8 %.

„Počty státních úředníků od roku 2011, od kterého lze čísla srovnávat, kolísaly mezi 71 a 79 tisíci. K poklesům došlo po roce 2010 a pak 2021 v rámci snah o konsolidaci veřejných financí,“ přibližuje klíčové trendy v počtech státních úředníků spoluautor studie Daniel Münich. Naopak školství spadající pod MŠMT k růstu zaměstnanosti státu poslední dekádu přispívá pravidelně. Souviselo to jak s demograficky taženým růstem počtu dětí školního věku, tak se zaváděním inkluze, která dříve v českém školství absentovala.

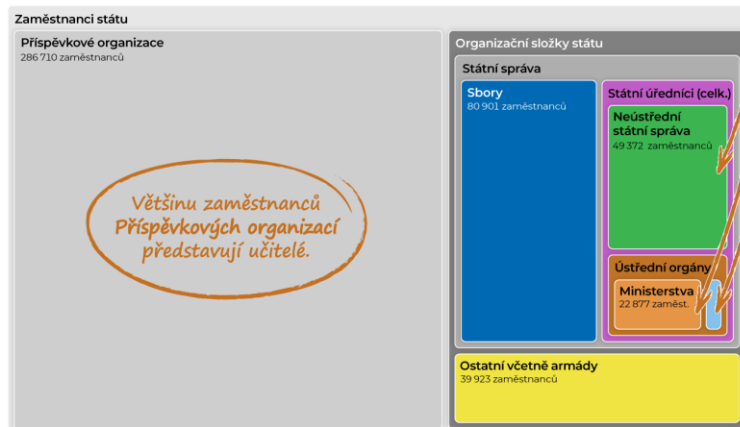
V roce 2024 **reálné platy** všech státních úředníků celkově stagnovaly, ale těch na ministerstvech poklesly, a to už pátý rok v řadě. Průměrné **relativní platy** státních úředníků, tedy v poměru k průměrné mzdě v ekonomice, klesají už od roku 2019. V roce 2024 dosáhly nových minim, zejména v neústřední správě a u ostatních ústředních orgánů. Konkurenceschopnost platů v těchto sektorech tedy delší dobu klesá a v roce 2024 byla nejnižší za poslední dvě dekády.

Platová konkurenceschopnost práce pro úřady státu již roky klesá

Úspory na velmi důležité skupině zaměstnanců však jsou malé

Státní úředníci představují pouze 1,4 % pracovní síly a 2 % státního rozpočtu

Více ve studii IDEA:

Zaměstnanci státu a státní úředníci: kde pracují a za kolik?

Studie je dostupná na <https://ideaapps.cerge-ei.cz/zamestnancistatu/>

IDEA CERGE EI
PROJEKT EKONOMICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Platové rozdíly mezi jednotlivými složkami státní správy i uvnitř složek zůstávají výrazné. Nejvyšší průměrné platy měli v roce 2024 zaměstnanci ministerstev (59 tis. Kč hrubého měsíčně), nejnižší naopak zaměstnanci neústřední státní správy. Průměrné platy zaměstnanců ministerstev se liší od průměrné mzdy v Praze v rozpětí +/- 15 %. Tato srovnání nicméně nezohledňují rozdíly v kvalifikačních požadavcích, vzdělání, věku, regionu a dalších, které však zohledňuje nedávná studie IDEA (2025).¹

V roce 2024 dosáhly výdaje na platy zaměstnanců státu 265 miliard Kč, což je 11,8 % státního rozpočtu a 3,3 % HDP. Výdaje na samotné státní úředníky činily 43,5 miliardy Kč, tedy 1,9 % rozpočtu a 0,54 % HDP, přičemž náklady na platy úředníků ministerstev představovaly 16 mld. Kč, tedy 36 % celkových nákladů na státní úředníky. Laická očekávání, že úspory v těchto segmentech mohou výrazně přispět ke konsolidaci veřejných výdajů jsou tedy přehnaně optimistická.

Nominální výdaje na platy státních úředníků v posledních dvaceti letech převážně rostly, zejména mezi lety 2012–2019 kvůli růstu počtu zaměstnanců i platů. Po roce 2021 byl růst nominálních výdajů tažen snahou kompenzovat vysokou inflaci. Reálné výdaje však poslední dvě dekády kolísaly a od roku 2021 prudce klesly v důsledku inflace i snah o konsolidaci výdajů státního rozpočtu. V roce 2024 tak výdaje byly v reálném vyjádření na podobné úrovni jako v roce 2009.

Odborný kontakt ohledně obsahu pro média:

Daniel Münich, +420–224 005 715, daniel.munich@cerge-ei.cz

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, eva.penazova@cerge-ei.cz, +420–602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, idea@cerge-ei.cz

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Ekonomickém ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejichj nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

¹ <https://idea.cerge-ei.cz/studies/srovnani-platu-a-mezd-v-ceske-republice-vetsi-problem-nez-se-zda>

IDEA je projektem Ekonomického ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.